

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. Qualis fuisset hominum status, si primi parentes non peccassent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

nempe constitutio Adami in caput omnium posterorum. In quo ipsorum voluntates moraliter continerentur. Sicut autem homines possunt suo consensu vnum quempiam in caput suum eligere? & suas in eo voluntates constituere, ita ut ratum habeant id quod ipse fecerit aut constituerit, & omnes in ipso contrahant ius aut debitum aliquod: sic Deus, qui omnium voluntatum est Dominus, multoque plus in illis iuris habet, quam quilibet in suam, potuit voluntates posterorum transferre moraliter in Adamum, ipsumque in caput omnium morale constituere.

Probabilius est Deum saltem Adamo significasse suam illam constitutionem, ex qua futurum erat, ut si peccaret, ipse peccatum priuaret omnes posteros originali iustitia. Primum, quia alioquin necumerunt illud non fuisset illi imputabile, quippe non praesens: ideoque illius peccatum non fuisset grauius ea ex parte, quod est contra communem sensum Theologorum & Patrum. Secundum, quia conueniens erat illi reuerari, ut redderetur cautior & sollicitior ad seruandum preceptum. Tertium, quia illa cognitio erat illi necessaria velut capite, ut posterorum rebus consuleret, a sua obedientia pendentibus.

Dico tertio, probabilius tamen esse Deum saltem Adamo significasse suam illam constitutionem, ex qua futurum erat, ut si peccaret, ipse peccatum priuaret omnes posteros originali iustitia. Primum, quia alioquin necumerunt illud non fuisset illi imputabile, quippe non praesens: ideoque illius peccatum non fuisset grauius ea ex parte, quod est contra communem sensum Theologorum & Patrum. Secundum, quia conueniens erat illi reuerari, ut redderetur cautior & sollicitior ad seruandum preceptum. Tertium, quia illa cognitio erat illi necessaria velut capite, ut posterorum rebus consuleret, a sua obedientia pendentibus.

SECTIO III.

Qualis fuisset hominum status, si primi parentes non peccassent?

31. D. Thom. In statu innocentiae fuissent homines propagati per naturalem generationem.

Hac de re D. Thom. ad q. 94. ad 102. Certum autem est primum quamuis Adamus non peccasset, humanum genus in plurima indiuidua multiplicandum fuisse: propter illud a Deo dictum in statu innocentiae: Crescite & multiplicamini & replete terram Genes. i. v. 28. Nec obest quod futuri erant homines immortales, ut paulo post dicimus. Nam multiplicatio indiuiduorum non intenditur tantum propter ipsorum corruptionem, sed etiam propter speciei perfectionem & pulchritudinem. Haec autem multiplicatio non a Deo immediate, ut antiquorum Patrum quidam existimauerunt, sed per naturalem generationem, marisque & feminae coniunctionem facta fuisse. Quod indicant verba praedicta: Crescite & multiplicamini &c. itemque illud Ada, ante peccatum, Hoc nunc os ex osibus meis &c. quae motum relinget homo partem suam ex matrem, & adheret uxori suae: & erunt duo in carne una, Genes. 2. v. 23. & 24. Quibus verbis coniugium significari testatur Paulus ad Ephes. 5. v. 31. Etiam quoque vsus, ut docent Alexander III. cap. 2. de conuersione conjugatorum, Benedictus Papa 6. Lex diuina 27. q. 2. & Augustinus, Gregorius, alique Patres reperiuntur a Suarez lib. 5. de opere sex dierum, cap. 2. num. 9. Adde quod, cum naturale sit hominibus, ut vnus ab alio propagetur per generationem: non fuit cur non seruaretur ille de modus? qui alioquin salua illius status perfectione seruari potuit, semotis excessibus libidinis in copula, doloribus in partu, & similibus imperfectionibus.

Beccan. in tract. de homine c. 5. conclus. 5. putat in statu innocentiae mares & feminas pari numero nascituros fuisse: quod etiam docet S. Thom. q. 99. art. 2. ad 3. Ratio Beccan. est: quia in illo statu omnes fuissent in matrimonio: & vno tantum fuisset vnus viri vxor: ergo fuissent pares numero viri & feminae. Si obicitur virginitatem esse laudabilem matrimonio: Ergo cum in hoc statu sint aliqui virgines: multo magis fuissent aliqui in statu innocentiae, cum ille status sit perfectior. Respondet, matrimonium in statu innocentiae nullam habiturum turpitudinem, ideoque laudabilem futurum.

At haec opinio per se diuinatoria falso nititur fundamento. Nam etiam in statu innocentiae locum habuisset ratio, propter quam nunc peccatum est, atque etiam melius, a matrimonio abstinere, & virginitatem amplecti. Multiplicatio scilicet humani generis, aliu de sufficienti: & commoditas vacandi liberius contemplationi & obsequio Dei. Quamuis enim coniugium in statu innocentiae liberum fuisset ab inordinatione qua nunc est: non tamen vacasset cura rei familiaris, com- placentiae coniugis, educationis liberorum, & similibus, quae mentem in plura distracta impediissent, ne tanto opere in Dei amorem & contemplationem rerum intenderet. Quare etiam tunc locum habuisset illud Apostoli I. ad Cor. 7. Mulier innupta & Virgo cogitat quae Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu. Quae autem nupta est, cogitat quae sunt mundi, quomodo placeat viro. Et paulo post dicit hominem coniugatum cogitare similiter quomodo placeat uxori, & diuinus esse. Potuisset ergo tunc eligi virginitas, ut homo ab huiusmodi curis abstractus, posset liberius perfectiusque Deo & vitae spirituali totus incumbere. Sancti quoque Patres virginitatem status innocentiae conuenientissimam, & quandiu ille sterit, seruatae frequenter affirmant: ut inter alios D. Augustin. lib. 9. de Genes. ad lit. cap. 4. Quare magis probabilis est quod Suarez lib. 5. cap. 2. num. 12. alique tradunt, non paucos re ipsa virginitatem seruatuos fuisse: tum propter amorem maioris perfectionis, & vitae spiritualis liberioris: tum propter naturalem hominum conditionem, quibus velut ingentum est ad varios viuendi modos & officia inclinari: tum ob diuersitatem donorum gratiae: haec enim varietas status, etiam tunc, ad pulchritudinem Ecclesiae militantis & triumphantis pertinuisset. Denique Christus, etiam Adamo non peccante venturus vi praesentis decreti, ut ostendimus suo loco, virgo tamen futurus erat, & ex virgine nasciturus. Cuius exemplo alios quoque multos virginitatem amplexturos fuisse, plus quam probabile videtur.

32. Beccan. D. Thom.

Seruatae aliqui virginitatem

Augusti. Suarez

Alexand. Bened.

MARTINI NEUS DE J. PAR D. VI

Caput & rectorem vniuersi. Non est etiam par ratio infantia & senectutis, cuius debilitate cuiusque incommodis vacasset status innocentiæ. Hæc enim vergit ad corruptionem: ideoque à statu innocentia incorruptibili & immortalis remoueri debuisset. Secus infantia & pueritia tédens ad perfectiorem, vt rectè ait D. Thom. art. cit. ad 3.

38.

Fuissent nunc eius carni?

Iam vt naturaliter procreati fuissent homines in statu infantili: sic naturali modo ad gloriam & perfructum in statu virili & perfecto: via scilicet naturali aggenerationis, & nutritionis: vt modo cibis proportionatis, de quibus queri solet, an non etiam carni? Negant communiter Sancti Patres & Theologi: quia videtur Deus determinasse tantum ad usum fructuum terræ, & herbarum, & arborum, Genes. 1. v. 29. cum dixit: *Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem spinem super terram: & vniuersa ligna que habent in se seminem generis sui, vt sint vobis in escam.* Quam determinationem sustulit Genes. 9. v. 3. concedens post diluuium specialiter carnium: *Omne quod mouetur & uiuit, erit vobis in cibum: & quasi olera virentia dedi vobis omnia.* Quasi diceret Deus: Hactenus sola olera virentia vobis concesseram; nunc etiam animalia. Sed hæc prohibitionem diuinam non satis ostendunt.

39.

Nam superior loco Deus simili modo & eodem tenore verborum subiicit, se dare omnem herbam in cibum brutis animalibus: quarum plerisque natura sua carniuoris, & inter se inimicis, miraculose negaturum fuisse Deum etiam carnium, felibus v. g. murium, lepis, & canibus, autibus muscarum, parum probabile est, & ad Thom. q. 96. art. 1. ad 2. omnino in ratione censetur. Quare sicut respectu brutorum, verba illa non continent limitationem ad herbas & olera, & prohibitionem carnium: ita neque respectu hominum. Posteriora autem verba relata ex Genes. 9. posuerunt tamen ad tollendam prohibitionem, quæ antea non fuit: sed ad commemorandum Dei beneficium, quod non obstantibus prioribus peccatis, firmum manere declarabat. Sicut ibidem etiam confirmat id quod Genes. 1. dixerat v. 28. *Crescite, & multiplicamini, & replete terram.* Vel vult Deum per eiusmodi verba docere hominem, quod carnium fore impossibile magis necessarium, propter naturalem debilitatem, tum hominum, tum herbarum, & arborum, ac terræ ipsius aquis diluuii debilitata & corrupta, atque in carnes in cibum deinceps ordinatum designare. Quare cum neque prohibitiō diuina, neque, neque estus carniū, per se sit malus, & naturaliter homines ius habeant vt brutis animalibus in cibum uti possint: non est improbabile etiam carnium in statu innocentia aliquando futurum fuisse: etiam non erat necessarius, ob præstantiam naturam, & vigorem fructuum illius status felicissimi. Neque indecentia in captandis venatione feris vel apibus, aut in nutriendis domesticis

animalibus, vel parandis eorum carnibus ulla est: curiositas, superfluitas, studium voluptatis nimia, & alii gustus excessus præcitantur. Fatior tamen in statu innocentia carnium esum non ita frequentem futurum. Vt neque etiam fuit ante diluuium. Quod tamen tēpore parum probabile est quod multi dicunt, homines, saltem Deum timentes, herbas tantum & olera edisse. Nam Genes. 4. v. 2. Ab eo inducitur pascens ouium greges, quarum saltem lacte vesceratur, ac proinde non herbas tantum & oleribus.

Tertio, certum quoque est in statu illo homines futuros immortales & in æternum fuisse mansuros. Iuxta illud Sap. 1. v. 13. *Deus mortem non fecit: Et cap. 2. v. 23. Deus creauit hominem inextinguibilem, inuidia autem diaboli intravit in orbem terrarum.* Roman. 5. v. 12. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors.* Vbi satis explicat Apostolus comminationem factam Genes. 2. v. 17. intelligendam esse de morte corporali, quæ sine peccato in mundum non intrasset. Et cap. 8. v. 10. eodem confirmat dicens: *Corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus v. g. qui uiuit propter iustificationem.* Et Concil. Militan. can. 1. sic definit: *Qui dixerit Adam primum hominem mortalem factum, ita vt sine peccato, sine non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate natura, anathema sit.* Idem tradunt Arausic. II. can. 1. & Trident. sess. 5. can. 1. & sancti Patres Chrysost. homil. 18. in Genes. August. lib. de hæresib. hæres. 88. ubi contrariam tenentem hæresim damnat in Pelagianis: Gregor. lib. 4. Moral. cap. 26. Cyrill. lib. 1. in Ioan. cap. 17. alique plures quos refert Suarez, lib. 3. cap. 14. Hanc autem immortalitatem assecuti fuissent partim beneficii illius vitæ, vt colligitur ex Genes. 3. v. 22. cuius scilicet ligni fructus, medicinæ humidum radicale, quod paulatim consumitur, perfecte reparasset, & identidem sumptus restitueret illud in integrum: partim etiam speciali prouidentia Dei, quæ homines à læsione per violentiam ab extrinseco agente, per vultura, verbera, præcipationem ex alto, adustionem, & alia mortis inferendæ capacia, mirabiliter conseruasset: adiuncta etiam propria ipsorum ratione, per quam nocua plurima vitare potuissent, vt docet Suarez, Thom. q. 97. art. 4. Vnde collige immortalitatem istam non fuisse homini naturalem & ab intrinseco (nam parius ab intrinseco mortalis erat, ob pugnam qualitatem consensuarum quibus constat naturale ipsius temperamentum) nec sine Dei beneficio speciali, quod latè gratia dici potest: iuxta illud D. Augustini lib. 6. de Genesi ad Angul. lit. cap. 25. *Mortalis erat conditione corporis animalis: immortalis autem beneficio conditoris.* Ideoque merito Pius V. & Gregor. XIII. damnarunt hunc articulum Michaelis Baji: *Immortalitas primi hominis non erat gratia beneficium, sed naturalis conditio.*

MARTINI
NEUS
DE J. P. P.
D. M. J.

Fuissent homines immortales?

Militan.

Arausic. Tr. gene. Chrysost. August.

Cyrril. Suarez.

Angul.

41. Pars inferior fuisse Dei beneficio parte de subiecta superiori.

Ad gratiam quoque & diuinum beneficium pertinebat perfecta illa subiectio corporis ac animam, partisque inferioris & sensitivae ad superiorem & rationalem. Etenim homini connaturale est, ut constet diuersis facultatibus, voluntate rationali & appetitu sensitivo: & que eius cognitio incipiat a sensu, & appetitus sensitivus naturaliter moueatur ab objectis sensu perceptis. Nec quidem illi debetur naturaliter quod in ediat appetitum sensitivum, ne praueat vltim rationis, aut vehementer accendatur erga bona sensibilia: Vnde oritur repugnantia inter appetitum & rationem, de qua Paulus ad Roman. 7. v. 25. & sequens. Quam repugnantiam homini esse naturalem agnoscit D. Thom. q. 95. art. 1. & confirmat ex Dionys. cap. 4. de diuinis nominibus. Et quidem si haec inordinatio non esset nobis naturalis, ergo esset specialiter a Deo procurata in peccatum. At dedecet Deum esse specialiter auctorem huius inordinationis, & aliter, quam per ablationem gratiae, suaeque prouidentiae specialis. Quod confirmari potest efficaciter ex Iacobi 1. v. 13. & 14. haec duo opponentis, Neminem tentari a Deo, sed a concupiscentia. Quae opusio non est bona, si concupiscentia esset specialiter a Deo procurata. Denique opinio contraria videtur reprobata inter propositiones Michaelis Bajii, art. 27. in Bulla Six. & Gregorij XIII. quam refert Suarez, tom. 1. de grat. prolegom. 6. cap. 2. Cuius articuli verba haec erant: *Integritas prima creationis non fuit in uita humana exaltatio, sed naturalis eius conditio.*

D. Thom. Dionys.

Suar.

42.

Quid vero esset illud donum in homine praeter prouidentiam specialem extrinsecam, non est difficile intelligere. Parerat enim esse bona dispositio quaedam & temperies, per quam sensus & facultates animae sensitivae bene se habuissent. Cuius similitudo aliqua in illis apparet, qui natura sua sunt alii multo moderatiores, temperiemque & complexionem corporis, virtuti & rationi minus repugnantem habent.

43.

Mortis immunitas erat valde conueniens animae rationali.

Sed licet mortis immunitas non sit homini naturaliter debita, neque illa dispositio vel temperies, quae somitem & morum concupiscentiae prorsus extingueret, erat tamen valde conueniens animae rationali, quae natura sua est immortalis, ut haberet compositum immortale. Nam ipsa est propter compositum; & nisi compositum sit immortale, non potest ipsa semper habere statum sibi conuenientem aequum naturaliter sit forma. Quemadmodum vero anima conuenienter haberet corpus immortale; sic illi conueniret habere corpus ita dispositum, ut ei facile obsequeretur, iuuaretque in ordine ad functiones partis superioris. Praeterea cum propter hominem sint aliae corporeae substantiae; consentaneum est earum fini, ut eam haberent dispositionem, & eos concursus ac coincidentias, quae per se homini prodesse non nocerent. Ac sine dubio multo melior

et favorabilior fuisset tunc humani corporis constitutio, & rerum dispositio. Nunc enim ut Trident. ait sess. 5. can. 1. & 2. Homo propter prauearicationem in deterius mutatus fuit secundum animam, & secundum corpus; & cum peccato poenas in posteros transfudit.

In eodem statu habuissent homines multo perfectius dominium in cetera animalia, quam nunc habent. Licet enim dominium in ceteras animantes sit naturale homini, & hoc etiam post peccatum retinuerit, quippe fundatum in conditione naturali hominis ad imaginem Dei, quam adhuc retinet, iuxta illud Genes. 1. v. 26. *Faciemus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & praesit piscibus maris &c.* Confirmaturque ex ipso vsu, a Deo nusquam reprehenso, sed approbato atque laudato Genes. 9. v. 2. & Iacobi 3. v. 7. *Omnis natura bestiarum, voluorum & serpentium, & ceterorum, domantur, & domita sunt a natura humana &c.* omniaque arte & industria humana vincuntur; & alia quidem pro suo captu instruuntur, ut nodis sesulant, alia nostros in usus deciduntur, aut ne nobis, vel aliis noceant. Maiore tamen difficultate haec nunc fiunt, quam in statu innocentiae. Maior enim tunc fuisset terror & reuerentia animalium erga hominem. Nunc autem ut recte ait D. Thom. q. 96. art. 1. Inobedientia ad hominem eorum quae eidem essent subiecta, subsecuta est in poena eius, quod ipse fuit inobediens Deo. Vtique inferior appetitus, qui tunc fuisset plane subiectus rationi, rebellis nunc est, & difficile regitur: Sic bruta animantes.

44.

Maius tunc fuisset dominium hominis in cetera animalia.

D. Thom.

Ex dominio hominis in animalia colligitur fortiori dominium in plantas, & alia sublimiora inferiora eis & ignobiliora: non per imperium, cuius sunt incapacia; sed per vsu, quippe quibus utendi ius habent naturaliter, ut addit S. Thom. art. 2. q. cit. Fuisset etiam inter homines ipso admodum aliquorum in alios: non tyrannicum vel ferule, ad propriam tyranni aut domini utilitatem dumtaxat ordinatum: sed politicum & civile, tendens ad proprium eius, cui dominantur, bonum, vel ad bonum commune, ut eodem S. Doctor addit art. 4. Fuisset etiam inter homines societas, & communitas cum subordinatione & subiectione politica, qualis inter Angelos, quorum status perfectior est, iuxta tyrannidem tamen, & subiectionem ferule, talem statum dedecorent. Et quidem societas de se appetibilis est homini natura sua sociabili. Cumque in isto statu non omnes fuissent aequales scientia, virtute, experientia, & industria; par fuisset inferioribus ab aliis regi. Nec dubitandum quin illo in statu filii fuissent parentibus subiecti, & vxores viris. Praeter domesticam vero societatem, & subiectionem illam naturaliter ortam ex statu matrimonii, fuisset quoque communitas politica, pagorum, ciuitatum, regnorum, in temporalibus & spiritualibus. Socialis autem vita multorum esse non potest.

45.

Fuisset dominium eius inter homines.

set, nisi aliquis prefficeret, qui ad bonum commune tenderet. Multi enim per se intendunt ad multa: vnus vero ad vnum. Et quādo cūque multa ordinantur ad vnum, semper inuenitur vnum sit principale & dirigens, inquit D. Thom. art. cit.

46.

Vita fuit partim contemplatiua, partim actiua.

Denique vita in illo statu, licet maior ex parte contemplatiua fuisset: non tamen purè, sed mixta cum aliqua moderata actione statui illi conueniente, iuxta illud Genes. 2. v. 15. *Posuit Deus hominem in paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum* Ita vt anima meliorem quidem partem haberet, & ei & creaturarum contemplatione in vniuersis frugis: & amem corpus conuenienti exercitio non careret, agriculturæ & cæteris artibus moderatè incumbens, præsertim liberalibus, quæ simul & intellectum perficiunt, & externam actionem moderatam ac facilem habent, honestamque delectationem. Hucusque de naturali propagatione, conseruatione, vitæque genere.

47.

Omnes na. creantur in statu gratiæ

Iam quod attingit ad iustificationem & glorificationem, constat omnes in gratia & iustitia originali nascituros fuisse, vt docet S. Thom. q. 100. art. 1. & insinuat Paulus ad Rom. 5. v. 12. & ad Ephes. 4. v. 24. definiturque expressè in Concilio Arausican. II. can. 2. & 3. & 4. & 5. can. 2. affirmantibus Admum peccando non sibi tantum, sed nobis etiam sanctitatem, quam acceperat, perdidisse: & eius loco peccatum, quod mors est animæ, in posterum transfundere. Ratio D. Thomæ supra cit. est, quia iustitia originali data erat Admo velut donum teius naturæ, quod in omnes posteros per propagationem transfunderet.

48.

Fuisset diuino confirmati in gratia, si Adam videret illam confirmationem in seipso, & in posteris suis.

Probabilis quoque mihi videtur, quod si Adamus primam illam conseruationem videret, tum ipse, tum posteri omnes, in gratia confirmati fuissent: ideoque omnes electi & salui tandem futuri: vt diserte docet S. Anselm. lib. 2. *de deo et homine*, cap. 13. post modum fauente S. Gregor. lib. 4. moral. c. 26. & alii à S. Thome relati lib. 5. cap. 9. num. 1. & 2. Licet enim id non sit reuelatum, neque ex reuelatis deduci possit: oppositam tamen in commodis & perplexitatibus proximè est, vt multo minus probabile iudicari debeat. Quid enim, g. peccatores illi? Nomen quissit per peccatum originale iusti: à mortales fierem, & extra paradysum, in perpetua tæne nocturnum, procul à ligno vitæ amandarentur? Quid ergo si maritus peccaret, non vxor: aut mater paruuli innocenti? An non eiusmodi separationes fierent, cum incommode & per turbatione animæ, innocentium feliciter situm, edecente? Adde quod Deus pronior est ad bonum, quam ad malum inferendum. Ergo sicut iustitiam originalem subiecit illi peccato Adam irrecuperabile: sic illius conseruationem transmissibilem subiecit bono actui opposito, & Deo obtemperat. Et hoc probabile

cenfer Aegidius Coninck tom. 1. de Sacram. q. 61. num. 11. in fine: quum quoque affirmant Gabriel & Maior in 2. dist. 20. Scot. vero ibidem q. 1. cenfer Adamum, si primam tentationem vicisset, fuisse statim in gratia confirmatum: similiterque vnumquemque post Actum, deiecit, prima tentatione sibi oblata. Nec obest D. Augustin. lib. 14. de ciuit. cap. 10. vbi ait, felicem vnusquam humanam societatem futuram fuisse, si nec primi homines malum quod in alios tralicerent, nec quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret, quæ damnationem reciperet. Hæc enim verba in sensu copulatio & consequenti intelligi facile possunt; non autem necessaria in sensu diuiso vel opposito.

Contine Gabr. art. 2. conclus. Maior. Scot.

August.

Hinc collige, plures in statu illi saluos, quam in isto. Cùmque alioqui tempus viæ illius status longius futurum esset probabiliter, quam vix istius: & homines ab impedimentis virtutum exercendarum essent liberi: probabilius est sanctificationem & iustitiam illius status maiorem fuisse futuram eorum, saltem loquendo de illa quæ per opus operantis acquiritur. Neque obstant verba Christi Ioan. 10. *Ego veni, vt vitam habeant, & abundantius habeant* Quia vel in illis nulla fit comparatio, vt Maldonatus vult. Vel non fit saltem comparatio inter status innocentie, & naturæ lapsæ, de quibus nulla ibi mentio fuerat. Sed vel inter statum Ecclesiæ post Christi aduentum, & ante illum: vel inter statum viæ & patrie: vel inter diuersos status eorumdem hominum iustorum ac viatorum. Nam Christus venit vt vitam gratiæ haberent per iustificationem: & in illa crescerent, & abundantius haberent, bene per illam operando, vt exponit Suarez lib. 5. c. 11. n. 4.

Plures salui forent, quam nunc, & maiorem gloriam adepturi.

Quantum autem præcisè futurum erat tempus viæ, definitur nequit. Probabile est in omnibus futurum æquale, vt in Angelis. Quo emenso ad terminum, qui viæ finis est, id est, ad celestem gloriam, gratiæ viæ proportionatam, corpore & animo transfati essent; cum nullum esset impedimentum, aut causa vterius differendi beatitudinæ tum animæ, tum corporis. Quæ ad modum sanctorum Angelis viæ finitæ, collata fuit statim beatitudo propter eadæ causam. Sunt quidem qui exhibent non plures in statu innocentie saluando, neque alios quàm nunc, neque in alio gradu gloriæ. Sed ex falso fundamento, quod Deus ante præuisionem operum absolute & efficaciter prædestinatos omnes elegerit, & alios negatiue reprobauerit: quod decretum firmum maneat non obstante lapsu in statu innocentie. Verùm hæc sententia vel eo ipso improbabilis redditur, & alibi fuit à nobis refutata. Hactenus igitur de creatione hominis & statu innocentie, de qua tota prima parte Summæ Theologiæ ad maiorem Dei gloriam dictum sit.

50. Viginti plus longum fuisset & æquale pro omnibus, quo finito statim fuisset beati.

FINIS